

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

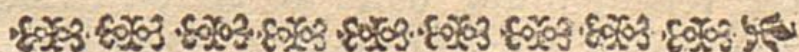
De Deo Vno, & Trino

Vindalium, 1646

Cap. V. De Persona Filij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38742

DE TRINITATE. CAP. V. 279
alia esse nequit quàm paternitas; cum
spiratio actiua sit communis filio, &
quinta relatio admitti non debeat.

CAPVT V.

De Persona Filij.

CONCLUSIO I.

Ratio filij proprie conuenit alicui
personæ diuinæ, & Verbum est no-
men personale proprium filij, dicitque
respectum aliquem ad creaturas.) Prima
pars probatur ex dictis, nam in Deo est
proprie Pater, idque in ordine ad aliquam
personam diuinam, ergo & filius, iuxta
illud primæ Ioan. 5. Vt cognoscamus
verum Deum, & simus in vero filio eius,
hic est verus filius; quod ita intellige,
vt in Deo sit verus filius ab æterno, si-
cut & verus Pater, vt colligitur ex ver-
bis illis Symboli Niceni, Et ex Patre
natum ante omnia sæcula, hacque ra-
tione suadetur, nam hæc filiatio dicit ha-
bitudinē ad principium generans per intel-
lectum; sicut autem Pater est ab æterno,

& ab æterno intelligit, ita ab æterno producit Verbum, seu filium.

Secunda pars ostenditur contra Durandum, tum ex illo 1. Ioan. 5. Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater Verbum, & Spiritus sanctus. Tum quia cum Filius procedat vt terminus intellectiois, dubitari non potest, quin procedat vt Verbum, idque ab æterno; cumque talis processio nequeat competere Patri, vtpote improducto aut Spiritui sancto, eò quòd procedit per volùtatem, hinc fit vt propria ratio. Verbi soli Filio competat.

Interdum tamen contingit, sumpto nomine Verbi improprie & metaphoricè, illud dici essentialiter, vt dum quæritur, quidnam beati videant in Verbo, id est, id ipsa essentia diuina, ex vi claræ visionis ipsius: ea enim non est proprie Verbum, sed per aliquam similitudinem, quatenus repræsèntat creaturas, quas eminenter continet.

„ Contingit etiam aliquando, vt Spiritus sanctus dicatur de Verbū Filij, quod intelligendum est verbo improprie, quatenus filium nobis manifestat: sicut Verbum externum manifestat conceptum internum.

Nota, etsi intellectio in Deo sit essen-

DE TRINITATE. CAP. V. 281

tialis, verbum tamen esse notionale, quia significat terminum productum per intellectiōem, & à persona producente realiter distinctum. Neque dicas etiam ipsam intellectiōem procedere à persona intelligente, hoc enim verum non est, nisi secundum conceptum nostrum, cum à parte rei in Deo intellectiō à persona intelligente non distinguatur.

Tertia pars probatur, nam Verbum est expressa similitudo eorum quæ intelliguntur. At Pater æternus non solum se intelligit, sed etiam creaturas, ergo per intellectiōem producit Verbum non tantum sui repræsentatiuum, sed etiam creaturarum, vnde oritur quædam habitudo repræsentantis ad obiectum repræsentatum, quæ est rationis: cum tamen relatiō Verbi ad personam dicentē sit realis. Neque Verbum repræsentat tantum creaturas, sed etiam essentiam diuinam, & tres personas, cum hoc totum à Patre comprehendatur: & consequenter dicit respectum ad illa omnia, qui quidem respectus non est tantum rationis, quatenus Verbum repræsentat seipsum, & essentiam cum qua perfecte identificatur, sed etiam quatenus repræsentat Patrem, & Spiritum sanctum, eò quòd essentia diuina, quæ est Verbo ratio re-

præsentandi, ab illis personis non distinguitur.

CONCLUSIO II. Verbum diuinum procedit ex cognitione diuinæ essentia, omniumque personarum diuinarum. Prior pars probatur, nam Verbum ex vi suæ generationis, procedit vt simile Patri modo intelligibili, ergo procedit ex cognitione essentia Patris: siquidem Pater non dicitur producere sibi simile, modo intelligibili, nisi quatenus seipsum, adeoque suam substantiam intelligendo, producit sui similitudinem. Confirmatur, nam intellectiois paternæ primarium obiectum est essentia diuina, ergo Verbum diuinum debet saltem procedere ex cognitione illius: imò cum Verbum sit infinitè perfectum in ratione Verbi, procedere debet ex cognitione comprehensua diuinæ essentia, adeoque ex cognitione omnium attributorum communium.

Secunda pars ostenditur ex iam dictis, nam Verbum procedit ex perfectissima comprehensione diuinæ essentia: Non potest ante cõprehendi diuina essentia, nisi cognoscantur relationes personales, quæ aut sunt de essentia illius, aut vt minimum summè cum illa identificantur; quare Verbum procedit non tantum ex

co
o
fe
n
ir
P
V
d
V
t
n
v
n
V
fe
c
n
t
ti
q
fe
fe
ri
in
b
ti
q

cognitione diuinæ essentiæ, sed etiam omnium personarum.

Confirmatur nam cum Verbum essentialiter producat per intellectiōnem, profectò per eandem formaliter intellectiōnem qua producit Verbum, Pater percipit eas omnes veritates, quas Verbum dicit & exprimit: at Verbum diuinum cum sit infinitum in ratione Verbi, necessariò exprimit omnes veritates, eas saltem quæ habent absolutam necessitatem, quæque spectant ad Deum vnū & trinū, idque modo perfectissimo, nempe intuitiue, & comprehensiue; ergo Verbum diuinum postulat procedere formaliter ex intellectiōne qua Pater cognoscat, non tantum essentiā diuinā, sed etiam tres personas, idque intuitiue, & comprehensiue.

Nota 1. ex eò quòd Pater ex cognitione Verbi producat Verbum, non sequi quòd Verbum simpliciter supponat seipsum, adeoque sit prius, & posterius seipso, sed tantum quòd secundum rationem sit prius in esse obiectiuo, quam in esse reali. Neque hinc colligas Verbum non procedere ex cognitione intuitiua sui ipsius; Hoc enim falsum est, tum quia inter Patris cognitionem, & existē-

tiam Verbi, nulla intercedit prioritas durationis, tum quia, quamuis non simul existerent, satis esset ad cognitionem intuitiuam, quòd Patris cognitio terminaretur ad existentiam Verbi aliàs futuram. Quemadmodum vt Deus dicatur ab æterno videre futura intuitiue, sufficit quòd ea videat secundum realem existentiam quam aliquando habitura sunt.

Nota 2. neque hinc sequi Verbum procedere à seipso, quia quod procedit per intellectum, non procedit per omne obiectum intellectus, sed tantum per illud quod vnitur intellectui per modum principij actiui, ad producendam cum illo intellectionem: quo modo non vnitur Verbum ad productionem suipsius, cum pro eo signo non existat, etsi videatur à Patre vt existens; non enim cognoscitur vt existens nisi pro sequenti signo. Vnde etiam patet, Verbum non posse dici imaginem sui ipsius, aut Spiritus sancti etsi ex vtriusque cognitione procedat.

„ Dices, imago Regis non pendet à Rege, secundum esse reale illius, sed tantum secundum esse intentionale, quod habet in mente pictoris. Similiter ergo vt Verbum sit Spiritus sancti imago, satis

er
fa
fi
R
te
co
gi
ri

di
ra
di
ce
eff
he
ru
po
co
tu
ne
cù
tic
gn
co

qu
rei
ent
qu
ck

erit quòd Pater intelligendo Spiritum sanctum producat Verbum illius expressivum. Respondeo non sequi, siquidem Rex per sui speciem, receptam in mente pictoris, habet se veluti principium concurrens ad efformationem suæ imaginis: qua simili ratione non influit Spiritus sanctus ad productionem Verbi.

CONCLUSIO III. Verbum diuinum procedit ex cognitione creaturarum possibilium.) Hoc colligitur ex dictis. Nam Verbum diuinum per se procedit ex notitia comprehensua diuinæ essentiæ, ad quam requiritur comprehensio potentiæ diuinæ, atque adeò rerum quæ sub illam cadunt, seu quæ sunt possibles. Vnde hæc ratio concludit cognitionem rerum possibilium non tantum requiri materialiter ad productionem Verbi, sed etiam formaliter: quia cum Verbum sit infinite perfectum in ratione Verbi, postulat procedere per cognitionem infinite perfectam, adeoque comprehensiuam.

Nota 1. Verbum cum sit Deus, adeoque ens per essentiam, prius esse à parte rei rebus possibilibus: quia hæc non sunt entia nisi per participationem: & ex eo quòd verbum producat ex cognitione creaturarum possibilium, tantum sequi,

quod iuxta nostrum imperfectum concipiendi modum sit illis posterius: sicut ob similem rationem est posterius, iuxta conceptum nostrum essentia diuina, cum qua tamen perfectè identificatur.

Nota 2. quòd si nulla creatura esset possibilis, Verbum quod ex hypothesi illa impossibili procederet à patre, non esset eiusdem rationis saltem adæquate, ac verbum iam existens: eò quòd non esset expressiuum creaturarum. Neque quod Verbum in dicto casu nullam creaturam vt possibilem repræsentaret, ex eo oriretur, quòd pater intelligens indigeret creaturis tanquam obiecto motiuo, vt eas Verbo suo exprimeret, sed ex eo quòd ipsa essentia diuina non potest mouere ad intelligendum vt possibile, id quod tale non est.

CONCLUSIO IV. Verbum diuinum non procedit ex cognitione creaturarum existentium.) probatur, nam Verbum secundum totam productionem suam, est ens absolutè necessarium; ac non esset, si produceretur etiam ex notitia creaturarum aliquando existentium, vt sic: quia cum talis notitia potuerit non esse in Deo, potuit Verbum non ex ea procedere; atque ad eò quoad suam processionem aliqua ex parte mutari, quod

DE TRINITATE. CAP. V. 237
dici non potest. Confirmatur, nam cum
productio Verbi sit necessaria, ea est
prior scientia visionis, quæ est libe-
ra.

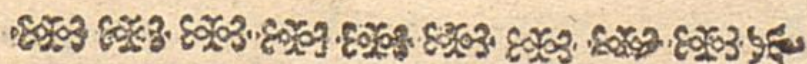
Nota 1. vt Deus se comprehendat, non
requiri absolute quod cognoscat futura:
se enim perfectissime comprehenderet,
etsi nihil decreuisset producere; sufficit
ergo quod perfecte penetret suam po-
tentiam, & quicquid per illam potest
producere.

„ Dices, hoc verum absolute, ex hy-
pothesi tamen quod aliquid sit futurum,
Deus nequit perfecte se comprehendere,
quin illud cognoscat: adeoque Verbum
debet procedere ex illius cognitione.
Respondeo hoc posterius non sequi, quia
prius est quod Verbum generetur, quam
quod res aliqua sit futura, ex di-
ctis.

Nota 2. Verbum non representare
futura actu, & formaliter ex vi suæ pro-
cessionis, sed tantum remote, & veluti ra-
dicaliter; quatenus recipit scientiam in-
finite representatiuam, quæque proinde
ex se, sine additione nouæ perfectionis
representat futura, statim atque vi
decreti futura sunt. Ex dictis autem col-
lige, Verbum non procedere ex cog-
nitione futurorum sub conditione.

quia eiusmodi cognitio simpliciter potuit non esse in Deo.

„ Nec refert quòd scientia conditionata non supponat decretum liberum, actu, in Deo existens, & ex eo capere nihil repugnare videatur, quo minùs possit concipi in Deo, in quocunque signo æternitatis, adeoque ante generationem Verbi, ad modum scientiæ naturalis, & necessariæ: aliunde enim supponit obiecti sui veritatem, quæ cum simpliciter sit contingens & poterit non esse; hinc fit. ut Verbi diuini generatio in illius cognitionem, etiam partialiter reduci non possit.

CAPVT. VI.

De Persona Spiritus sancti.

CONCLUSIO I.

Spiritus sanctus non solum à Patre, sed etiam à filio procedit.) Est de fide contra Nestorianos, quos sequuti sunt communiter Græci, qui etsi fateantur Spiritum sanctum à Patre procedere, eumque esse vere. & proprie Deum, Patrique